

FRYXELL, JOHAN MAGNUS

Yttersta domen, eller Den unge Fryxells slutliga försvar emot den gamle Grevesmohlen [!] , i tryckfrihets-målet angående skriften kallad: Drömmar om Marat, Grevesmöhlen och helvetet./(Joh. M. Fryxell.

(Grahn
1815

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

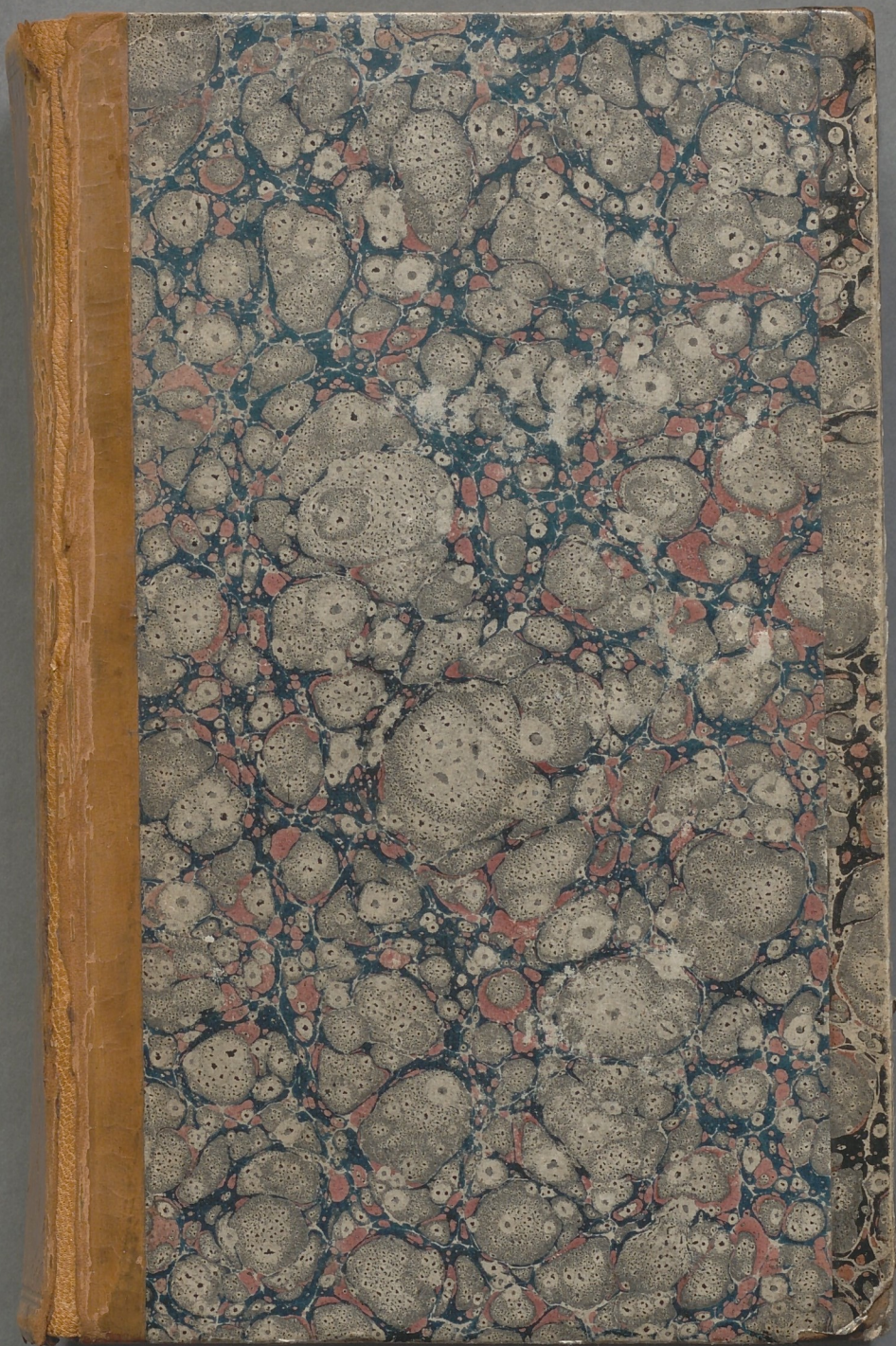
Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

Kongl. Biblioteket.
STOCKHOLM.

Biogr

Sv.

Polem.

1700-1829

[25.]
Yttersta Domen,

eller

Den Unge FRYXELLS

Slutliga Försvar

emot

Den Gamle GREVESMOHLEN;

i Tryckfrihets-målet angående Skriften kallad:

Drömmar

om

MARAT, GREVESMÖHLEN och HELVETET.

*Justum & tenacem propositi virum
Non civium ardor, prava jubentium,
Non vultus instantis tyranni
Mente quatit solida; — — —*

Horatius.

STOCKHOLM,

Tryckt hos OLOF GRAHN, 1815.

Till Norra Förstadens Vestra
Kämnärs-Rätts Protocoll d.
2 November 1815.

Det skulle svära emot all rimlighet, att påstå, det en skrift kan åtalas vid mera än en Domstol, eller, om den är brottslig, beläggas med mer än ett straff. Hvarje skrift måste, för att bedömmas riktigt och rättvist, prövas i sitt hela sammanhang; men icke styckad eller arkvis vid särskildta Domstolar. Min skrift kallad *Drömmar &c.*, utgör, ehuru fördelad i tvenne häften, icke mera än en enda skrift, och ansvarigheten för densamma kan icke, om någon sådan finnes, hvarken förökas eller förminskas, och ännu mindre fördubblas derföre, att jag nyttjat en Boktryckare; en omständighet, som Lagen icke förbjuder, och som omöjligen kan medföra någon verkan på naturen och beskaffenheten af skriftens innehåll. På dessa skäl, grundade på det enkla och sunda mennisko förnuftet, emot hvares användande ingen Lag talar, får jag härmed göra den invändning emot Domstolens berättighet, att som första häftet af min skrift, hvilket häfte Herr Öfver-Directeuren sjelf förklarar för sannhet vara smädligt, är tryckt under Sta-

— 4 —
dens Kämnärs-Rätts Jurisdiction, och jemväl vid bemalte Domstol, efter stämning, åtalad; alltså och då till pröfningen af skriftens åsytning i sitt hela, ovillkorligen hörer att hon får behålla sitt sammanhang, hvarförutan den enhet i om-döme och beslut, som utgör ändamålet af Tryck-frihets-lagens stadgande, angående den Jury uppdragna domsrätt, ej kan väntas; måste detta måls upptagande ensamt tillhöra Stadens Kämnärs-Rätt, men icke annor Domstol tillika. Jag undandragger mig derföre allt vidare svaromål vid denna Domstol, och ingår sålunda icke här i något val af Jury; utan förväntar, att Domstolen rättvisligen hänvisar Hr Grevesmöhlens här anställda käromål till Stadens Kämnärs-Rätt, att, derest han så finner tjenligt, der fullföljas, i sammanhang med hans derstädes instämde talan emot skriftens första häfte.

Härofver anhåller jag om Domstolens särskilta Utslag; och hoppas att derest, emot min förmodan, min invändning skulle afslås, undersökningen likväl anstår, intilldess Öfver-Domen sig yttrat.

Stockholm den 2 Nov. 1815.

Joh. M. Fryxell,

Lieutenant.

*Till Norra Förstadens Vestra
Kämmärs-Rätts Protoçoll d.
2 November 1815.*

Frimodighet och öppenbjertighet är hvad jag lofvat i mitt försvar, och jag kan så mycket lättare fullgöra detta löfte, som afsigterna med min skrift icke varit elaka, utan varit, efter min innerliga öfvertygelse, medborgerligt goda.

Ifrån början till slutet af min skrift äger den blott en enda tendence, den, att visa skadligheten och allmänna faran af Hr Grevesmöhlens skrifter, och af hans våldsamma sätt att i dem angripa sina medborgare; och synnerligen, att visa den politiska fara, som skulle kunna blifva *följden* af hans framfart.

Så länge tryckfriheten tillåter en litterair critique, och den ena författaren således harrättighet att yttra sig öfver den andras skrifter och satsar, kan åsyftningen af min skrift aldrig blifva klanderlig, och ännu mindre brottslig.

När skrifterna eller satserna äro af den natur, att de böra bestraffas, och sjelfva detta ämne förer omdömet inpå personen, så har likväl icke medborgaren rätt att finna sig förnärad, derföre att Författare-personen bestraffas: och det torde vara svårt, att mera tydligt uppdraga skillnaden emellan författaren och medborgaren, än

jag har gjort; eller att mera tydligt förklara och ådagalägga, att det varit den förre, icke den sednare, som jag bedömt i mitt yttrande angående Hr Grevesmöhlens skrifter.

Man behöfver icke mer än grammatikalisk kunskap, för att veta skillnaden emellan *hvad som är*, och *hvad som*, i möjlig påföljd, kunde blifva; och då jag sagt, att Hr Grevesmöhlens skrifter och handlingssätt, i dem, äro farliga, samt, för att bevisa denna nog klara sats, visat de möjliga påföljderna, i framläggandet af en jämförelse, hvar till Franska Revolutions-Historien ger anledning, det vill säga, jämförelse emellan Marats skrifter och handlingssätt, samt Hr Grevesmöhlens; så har jag derföre ingalunda sagt, hvarken att Hr Grevesmöhlen sjelf inser denna likhet, eller att hans uppsåt är att åtkomma ett sådant välde, eller att ett sådant redan *de facto* äger rum; utan jag har blott framställt det allmänna tillstånd, som, i följderna, möjligen kunde och skulle uppstå; och till detta åter har jag otvifvelaktigt haft *critiquens* allmänna rätt.

I uppställningen af mitt bevisningssätt har jag icke varit förvillande; ty ingen läsare gifves så enfaldig, att han icke vet skillnaden emellan en verklighet och en dröm; och mina drömmar om de följder, hvilka, såsom möjligheter, ligga osvikliga i min öfvertygelse, skola aldrig af någon upplyst Man sammanblandas med påstående, att verkligheten också redan inträffat; ett påstående, som ingalunda kan anses hafva varit min afsigt att *établera*, då detsamma motsäges af sjelf.

va min Skrifts utgifvande, emedan den utgör det starkaste bevis, att jag ännu sjelf trott på en verklig och ärlig tryckfrihet, hvilken åter är motsatsen af allt skräckvälde, af allt tyranni.

Om det är Hr Grevesmöhlen tillåtet att skriva emot *personer* på ett sätt som sönderrisver icke allenast deras heder och ära, utan jemväl deras hela öfriga välfärd; så måtte det väl vara mig tillåtet att skriva emot hans *Skrifter*, så vida något annat mehn honom deraf ej vederfares, än att, då allmänheten erinras om deras skadlighet och deras vederstygglighet, han skulle förmås att, som han sjelf så naivt yttrar sig, hålla sig i skinnet, och låta sina medborgare lefva i fred, och åtnjuta den personliga säkerhet lagarna böra beskydda.

Då mina yttranden om Hr Grevesmöhlen bedömmas i sammanhang med anledningarna hvarpå de sig grunda, så finner man i dem litteraira bestraffningar, icke personella smädelser; och för att icke förvillas i denna del, behöfver man ej mer än att påminna sig ämnets natur, som skulle criticeras, påminna sig att grofhetens bestraffning aldrig blir smädelse. — Om Lagarne i denna del äga någon ofullkomlighet, så vågar jag dock hoppas, att den ersättes i urskiljningen hos den Jury, som går att dömma mig; och som, enligt sjelfva Tryckfrihets-Lagen, dervid får gifva rätt åt afsigten, hvilken jag på flera ställen i min Skrift förklarar aldrig hafva varit att personligen skada Hr Grevesmöhlen.

Då jag författade min Skrift, trodde jag att Grevesmöhlens handlingssätt, såsom Författare härrörde endast från ett elakt hjerta, vilda passioner, och råhet i lynne; men ehuru jag såg, inom följdernas *möjlighet*, i framtiden ett skräckvalde; så var likväl aldrig min tanka, att dess tillvägbringande verkligen låg i Hr Grevesmöhlens åsytning, eller att någon sådan plan existerade. — Då jag nu åter, i hans sedermera tryckta skrifter, ser, att han verkligen påstår, det min skrift *emot honom* skall böra behandlas och *bestraffas såsom Stats-brott*, och ser, att han, icke drömmande, utan fullt vaken, framställer ett sådant påstående; så vet jag sannerligen icke mera hvad jag bör tro om hans afsigter och hans planer. Men det känner jag, inom mig, att om blotta framställningen af de *möjliga* politiska följderna af *hans* skrifter kunde sammanblandas med statsbrott, så vore förblindelsen redan gånngen till sin höjd; tryckfriheten hade då varit en snara, uti hvilken jag fallit; och mitt försvar vore då en handling, som icke vore mödan värd. Jag tror likväl fullkomligen hvad jag sagt på min skrift, nemligen, att ännu stå vi icke på en sådan punkt, och jag är så mycket mera förvissad att vi aldrig skola falla ända dit, som allmänheten med innerlig glädje redan erfarit, icke allenast att Höglofl. Kongl. Svea Hofrätt, uti flera utslag i tryckfrihetsmål, deri den förfärlige Hr Grevesmöhlen varit part, förfarit med en rättvisa, som hos den uppskrämda medborgaren återgifver förlitandet till lagarna och dermed också stäcker vingarna på Hr Grevesmöhlens flygt till förfärligheten, utan äfven att flere Jury-beslut utfallit

emot Hr Grevesmöhlens myndiga fordringar, och dermed öfvertygar hvar tänkande man, att hans anspråk på opinionen också studsar tillbaka, på ett sätt, som icke ens mera ger honom tillfälle att fortfara i sitt sanningslösa skryt.

Då på sådant sätt Domstolarne uppfylla Nationens väntan, och Hr Grevesmöhlens förmåga att förvilla opinionen motsäges af opinionen sjelf: så nalkas den efterlängttade tid, då hans korp-skri måste upphöra, och hans litteraira bestraffare få då nedlägga sina pennor, samt allmänheten sysselsättas med ädlare läsning, än den Hr Grevesmöhlens skrifter erbjuda. Det blir likväl alltid märkvärdigt, att en författare gifvits, som, efter att sjelf hafva tillåtit sig de mest straffbara politiska utsväfningar, haft oförskämndhet nog att emot en annan författare yrka straff, såsom för statsbrott, derföre att han skrivit — — — emot honom. Hr Grevesmöhlens förfarande såsom författare har synnerligen utmärkt sig under sist förflutna Riksdag och efteråt. Vi minnas hans complimentier åt Borgare.Ståndet, åt Handels-Corpsen, och särskildt åt hufvudstadens Borgerskap, som han temmeligen tydligt kallade pöbel. — Vi minnas hans djerfva anfall emot Preste-Ståndet, som han rent af inför Nationen anklagade för brottslig vilja, att inblanda sig både i den executiva och domare-magtens handlingar; — hans yttrande om nödvändigheten af en politisk hjälp; hans folk-förvillande och högst farliga framställningar om hvilka som äro Riksdags-männens principaler samt om desses rätt att af Riksdagsmännen fordra redo; — hans besynner-

liga djerfhet, att rent ut säga oss, det han umgås med en stor plan, med högre systemål, som blott framdeles kunna yppas; — hans dictatoriska språk i sina yttranden om Riksdags-ärendena; — hans anfall mot flera Riksdagsmän; — hans oanständiga utlåtelse om både Justitiæ- och Hof-Canzleren. — Vi minnas allt detta, och minnas tillika, att ingen publik Actor vågat tilltala honom; eller vågat ens tillhålla honom att förklara beskaffenheten af sina höga systemål, eller hvad i Guds namn han väl dermed menat; och då hela allmänheten med förundran sett, huru långt Hr Grevesmöhlen fått gå utan att återhållas, mindre straffas; så påstår han nu, att om jag icke straffas för politiska syftningar, dem han, men icke jag vet af, så gifves ej mera någonting i Sverige; det vill säga: han yrkar det scandaleusaste sjelfsvåld för sig och intolerant mot andra.

Jag är ej skyldig Hr Grevesmöhlen reda för hvad jag skrifver, och han har icke rätt att beifra annat, än det han förmenar utgöra smädelse emot sig; men det är mig icke likgiltigt om mine medborgare anse mig skyldig eller oskyldig i berörde fråga: och jag kan således icke efterskänka Hr Grevesmöhlen det honom blott värdiga försöket, att förvillia allmänna omdömet, ända till att se i min medborgerligt välmenad skrift, fronderie och kanske ännu värre. — Jag skall således sjelfvilligt ingå i förklaring af alla de ställen i min skrift, hvilka möjligen torde i det hemliga tusseltasslet uttydas för fronderie eller djerfva politiska åsyftningar; och man skall

icke förebrå mig hvarken någon feg retraitte, eller några brottslige afsigter.

Vid framställningen af mitt öde i tjenstvägen (pag. 8. första häft.) har värman af det lidande, som åtföljer min belägenhet, öfvergått till uttryck af ett personligt missnöje, och jag skall aldrig neka, att jag hyser ett sådant. Men detta missnöje har aldrig varit rigtadt emot min Öfverhet, och bör aldrig af någon läsare kunna så bedömmas. Rimmeligen skulle man aldrig kunna fordra, att Öfverhetens kännedom eller omsörger skulle sträcka sig ned till hvarje Subalterns mer eller mindre rättmätiga fordringar, eller skulle sträcka sig ned till de detaillier, hvilka ensamt tillhöra Cheferna; och Hr Grevesmöhlen, som stundom ifrat emot aristokratien, bör väl icke vara den, som sammanblandar ett tilläfventyrs grundadt missnöje mot vissa Chefer, med ett brottsligt knorr emot Öfverheten. — Jag har trott, och jag skall alltid tro, att den unge krigare, som icke af behof eller nödvändighet, utan endast af fosterlandskänsla, ingått i krigets faror och fått deltaga i den ära något visst Regimente förvärfvat, icke borde vid farornas slut af Regimentet förskjutas. Både Kongl. Vesterbottens och Kongl. Vermlands Regimente utmärkte sig under sist förflutna fälttåg. Vid begge hade jag äran tjenstgöra under campagnen — och ehuru detta visst icke gaf rätt till belöning, torde man likväl kunna säga, att den som delat faran, borde efteråt också få dela förhoppningarna; och man skall aldrig öfvertyga mig, att man handlat billigt då man med vackra och hedrande betyg,

men med liknöjdhetens kalla afvoghet skjutit mig från sigut på Arméen, det vill säga: lemnat mig handlöst åt mitt öde, utan att ens förutna mig det hopp, som placering på visst Regemente kunnat gifva. — Men detta kan aldrig tillskrivas Öfverheten, och den sanningsfulla klagan, att personer gifvits, hvilka icke hållit ord med hvad mig blifvit lofvadt, kan icke heller rimligen anses för utbrott af något brottsligt missnöje; minst i en tid, då man redan tyckes tämligen allmänt vara på vägen att anse löften endast höra till den moderna amabiliteten, icke till pligterna af ärlighet och redbarhet.

Jag har på flera ställen i min skrift, dels vaken dels drömmande, framställt skadligheten af ett kändt spionerie; men jag kan icke förmå mig att tro, det berörde ämne skulle vara otillåtlit att vidröra. — Ingen man af estertanka skall undgå att inse, det spioneriet, till en viss grad, är ett alldeles outhärligt ondt; och f. d. Konung Gustaf Adolfs exempel bevisar huru oförsigtigt emot sig sjelf den Regering förfar, som alldeles försummar denna omsorg. Men en lika vigtig sanning är likväl, att uti ingen regerings-omsorg fordras mera försigtighet än uti denna; och att densamma alltså bör hållas hemlig. Ju mera den döljes för folket, ju klokare och ju ädelmodigare uppfylles den, och desto säkrare går den till sitt mål: lugnets och ordningens vidmakt. Detta döljande ankommer endast på urvalet af personer som nyttjas; och om något stort och ända till farlighet gränsande misstag af personer skulle inträffa, så låg det visserligen

icke någon brottslighet hos den författäre, som framställde en anledning att inse det. Ett olyckligare val af personer kan icke tänkas, än afsådana, hvilka, i stället för att klokt dölja deras befattning, och derigenom undanhålla obehagheter, satte en ära i att blotta den, en stolthet i att skryta öfver medhåll och inflytande, samt en tapperhet i att trotsa Nationens både känsla och omdöme. Inga farligare personer i Samhället skulle gifvas; ty om de finge fortfara, skulle de ovillkorligen sluta med att brouillera Öfverhet och Nation; och skulle då hafva varit medel för mötsatsen af det ändamål, som varit dem föreskrifvet. Icke har jag sagt att Hr Grevesmöhlen varit eller är spion; och om ett sådant rykte skulle existera och skulle vara trodt, så hänvisar jag hvar man till ursprunget i Hr Grevesmöhlens egna skrifter. Den kännedom af hemligheter i allmänna och enskilda förhållanden, som Hr Grevesmöhlen med en synbar beställsamhet tidt och ofta framställer, öfvergår allt hvad man hittills begripit, såsom liggande inom en enskild persons forskningsförmåga: den visshet med hvilken han yttrat sig om sådana ting, som varit för allmänheten okända, och hvarmed han till och med ägt gifvan att förutsäga tillkommande ting; den myndighet hvarmed han varnar att icke tvifla på hans inflytande; djerfheten i det hot, hvarmed han förutsäger, att den ena Medborgaren skall mista sitt embete, den andre träffas af lifstidsfängelse på fästning, och alle öfrige hans motståndare straffas och brännmärkas; det ovanliga i allt detta har varit mer än tillräckligt att gifva emot framställaren ovanliga misstankar;

men om jag också hade delat dem, och om jag till och med gjort, hvad jag icke gjort: jag menar, om jag både sagt att Hr Grevesmöhlen varit spion, och sagt att han dertill i politiskt afseende på samdrägt och lugn, varit den oskickligaste och den farligaste person, som i hela Sverige kunde väljas (hvilket allt jag icke sagt och icke säger), så hade likväl deruti ej legat något förgripligt emot Öfverheten, utan blott smädligt mot Hr Grevesmöhlen, och ingen klok man hade deråt kunnat gifva namn hvarken af fronderi eller af statsbrott.

Jag vet att Hr Grevesmöhlen fäster mycket fara vid den framställningen min skrift innehåller af den 3:dje Gustafs vålnad, besökande föremålen för dess enskilda omsorger, och utsträckande bedjande händer till Försynen; men om man också antager, att vålnadens böner skulle gå ut på dess ättlingars välgång, så frågar jag likväl: hvad ondt innefattas i denna framställning? Eller tor drar Hr Grevesmöhlen, att vi ännu skola, hänföra af revolutionens yra, äfven hata Gustafs ättlingar i 3:dje, 4:de och 5:te led. Och detta fanatiska hat, stod det väl också att förena med idealet af sjelfva Gustafs Gudomliga anda? — eller får man icke tänka, att denna anda ännu följer, med en faderlig välvilja, både sina egna afkomlingar och Svenska Folket? — Om Hr Grevesmöhlen vågade oförtäckt framkomma med så låga fordringar, så skulle jag svara honom, att han misskänner lika mycket Svenska Nationens känslor, som den ädla Furstes hjerta, hvilken börjar vår nya dynastie. Må Gustafs ättlingar evigt respectera Sverige.

ska Folkets rätt, i hela Europas åsyn oåterkalle-
 ligen utöfvad; och deras öden skola aldrig tyn-
 gas af Svenska Folkets hat, eller af dess ädla
 Regenters; emedan hatet är en känsla, som icke
 tillhör någöndera. Skulle åter, emot allt hvad
 Svenska Nationen har rätt att vänta, Gustafs ätt-
 lingar någonsin förvillas ända till att glömma
 Nationens både rätt och caractère af manlig stånd-
 aktighet i beslut, se då skola de erfara ett motstånd,
 starkare än det Hr Grevesmöhlen kanske tror
 på. De skola erfara, att Svenska Folket icke kan
 våldföras i den heligaste af dess rättigheter, och
 aldrig blifva lättsinnigt nog, för att glömma både
 sin egen värdighet, och sin pligt af tacksamhet
 åt den Herre, som, kallad af Nationens enhälliga
 röst, upplyftat Sverige till sitt förre värde
 bland Nationerna, och gjort det samma ifrån
 gäldbundet till utländningen, skuldfritt, samt deri-
 genom mäktigt att återkomma till inre välmåga.
 — Så min Hr Grevesmöhlen! Om någonsin den
 dag skulle komma, då ett försvar emot så rätts-
 kränkande företag skulle behövas; se då få vi
 se hvem af oss båda är vår heligt svurna ed
 trognast, och hvem af oss varit pålitligast. Kan-
 ske torde Hr Grevesmöhlens penna då antingen
 ligga nere, eller antaga en viss rundhet, tjenlig
 till tvenne utvecklingar, försigtighetens och ut-
 gångens. Men visst är, att, utan afseende på
 allt hvad Hr Grevesmöhlen nu förmår göra tro-
 ligt om mina afsigter, skall jag dock, ifrån hvad
 ställe jag då finnes, hasta hem och hålla hvarje
 blodsdroppa osparad för den Herre, som Sverige
 aldrig kan öfvergifva, utan att också öfverhölja
 sig med en övig skam och vanära; och hvars

hjerta är för godt att nu antaga Hr Grevesmöhlent föräktliga calomnier på redliga medborgare, det vill säga, på Hr Grevesmöhlens mångfaldiga fiender.

Om jag hade framställt Gustaf III, såsom sjelf ett offer för ett förvilladt politiskt inre Styrelse-System; och om jag framställt en icke namngifven Biskopp såsom Konunga-förledare, så frågar jag: hvad ondt vore väl deri? eller läge icke tiden för beviset på andra sidan af vår Regements-förändring, och ägde jag då icke att fritt yttra mig om dess politik?

Följom vidare de supponerade förtydningarna, och antagom, att sednare perioden af min Dröm om Helfvetet innefattat en allegorie af någon möjlig tillämpning på vår närvarande tid. Jag frågar då: hvad innehåller den väl af brotligt, vare sig mot Öfverheten, Staten eller Nationen? Jag har sagt, att *Regenten var en ädel och ömsint Herre med det bästa hjerta i världen och som älskades af alla*, och detta inträffar i allo med förhållandet. Allt det öfriga rörer ju icke Öfverheten; ty icke må man anse förgripligheten framställning, att all Öfverhet, såsom menniskor, möjligen kan förledas; än mindre förgripligt eller ens skadligt att skrifva emot Konunga-förledare? Ponera, att jag hyst en grundad eller ogrundad, men hos mig orygglig, öfvertygelse derom, att Sverige ägde en person — och lyckligt det land som icke äger mer än en sådan! — hvilken, om han någonsin förmådde framtränga ända

da till det förtroende att blifva Konunga-förel-
tare, också ganska säkert skulle blifva det, hvar-
af blefve den olycksalige påföljd, att förtroendets
heliga samband mellan Öfverheten och Nationen
snart skulle brytas; — ponera att jag hyst den-
na innerliga öfvertygelse; ponera att jag fullt
och fast trött, att denne person vore, i hela Na-
tionens ögon, en så omoralisk och så farlig men-
niska, känd för så infernaliska afsigter, att för-
domen om något Öfverhetens särskilda förtroen-
de för honom naturligtvis skulle undergräfvat
förlitandet till Öfverhetens egna afsigter; po-
nera allt detta, och jag frågar; hvad ondt ha-
de det väl varit, att i en allgse allegorie fram-
ställa min öfvertygelse, sann eller villad —
om ingen person var hvarken namngifven eller
utpekad? — Och om också någon person varit
namngifven, så frågar jag: hade den enskilda
förbrytelsen emot honom också varit ett Stats-
brott?

Härmed har jag äfven besvarat den beskyll-
ningen om politiska åsytningar, som Hr Greves.
möhlen synes vilja göra mig: och jag bör dertill
endast påminna om tryckfrihetens viktigaste och
vackraste ändamål, det nemligen, att till Regen-
tens eftersinnande frambara *Folkets tänkesätt*. Så-
dant var det ändamål Gustaf III trodde tryck-
friheten böra äga, och när man läser hans för-
träffliga dictamen till Råds-Protocollet, då han
år 1774 gaf tryckfriheten åt Nationen, finner
man att han ansåg för Regenten sjelf fördelak-
tigt att på sådant sätt blifva upplyst. — Tryck-

frihetens goda ändamål måste i alla tider vara det samma, eller gafs väl denna frihet Oss blott för att dermed sönderrifva?

Man invänder: hvem har gifvit mig rätt, att uttrycka allmänna tänkesättet? Och jag svarar, att denna rätt måste anses gifven hvarje Författare, emedan ingen kan uppte särskild auctorisation dertill, och det likväl är af Författarne som den får utöfvas. Det tillhör Regenten sedemera att urskilja hvad som är allmänna tänkesättet: och man skulle brista i skyldigt förtroende till Stats Rådet, om man trodde, att det någonsin blefve stumt i en så vigtig fråga; en fråga, deri en hel mängd af Författare, alle af en omissskänlig moralisk tendence, och understödde af snart sag hela den tänkande Nationens röst, likväl torde gälla mera i bevisning, än en enda våldsamt skrikare.

En af vårt lands störste Författare har sagt, att "det gifves, stundom, människan något, som varnar, utan att upplysa"; och denna sannsynliga förklaring på människans aningar månte den icke också någon gång inträffa på hennes drömmar? — Utan något förmåtet anspråk att hvarken upplysa eller varna mera än Allmänheten i dess omdöme om Grevesmöhlens skrifter, skall jag, ehvad mitt enskildta öde också kan blifva, välsigna den stund jag fattat penan, om mitt lilla ofullkomliga arbete händelsevis skulle väcka aningens varning hos någon Statsman, mächtig af en både sann urskilning att se, och mod att frambara sanningen — den sann

ning neml., att i den mon Nationens moralitet genom vådliga och omoraliska författare försämras, rubbas också sjelfva grundvalarna för Statens sjelfbestånd. — Om, emot allt hvad jag begriper, någon tanka i min skrift skulle stå för mycket på gränsen emellan frimodighet och djerfhet, så vågar jag likväl tro, att uppsåtets godhet ligger oemotsägligen bevisadt i min skrift, och jag har jemväl mitt försvar i sjelfva Tryckfrihets-förordningen, som förbjuder Domaren att ingå i uttydning af Författarens ord, och ålägger, att, der dessa icke äro tydligt brottsliga, hellre fria än fälla.

I anledning af Hr Grevesmöhlens käromål, kan annan fråga icke äga rum, än den enda: är min skrift emot honom smädlig eller ej? — Jag vet rätt väl, att alle andre än verkliga Litterateurer skola anse skriften förnärmande honom, emedan de skola mindre rättmässigt bedömma skillnaden emellan en tillåten kritik och förolämpandet; samt glömma, att en varm kritik öfver smådeskrifter aldrig skulle kunna existera, om det vore otillåtligt att säga och bevisa det Författaren vore smådeskrifvare, dess afsigter bedriga och dess medel afskyvärda.

Emellan allegorien och allusionen är en stor skillnad. Och om man, emot mitt bestridande, vill se i min dröm om helvetet en allegorie, så angår den i alla fall icke Grevesmöhlen att bestrida. Jag bör så mycket mindre tro honom vilja yrka det, som, efter hans egen förklaring, allusionen blott angår den, som tar den åt sig — och vill han taga åt sig någon förtidig plats i helvetet?

Jag har nu fullgjort mitt försvar, och jag väntar min dom — mitt eget medvetande skulle icke vara hvad det är, om jag trodde mig kunna blifva olycklig för det jag skrifvit emot Hr Grevesmöhlens skrifter. Jag tror mig ej hafva gjort mig skyldig till afbön; men om lagen fordrar den, så skall jag ömka mig öfver fördömen, men betala min gärd till den, och tro mig derigenom äga en förstjenst mera till mina medborgares aktning och välvilja. Redan innan jag skref ett ord mot den mäktige Hr Grevesmöhlen, var det afgjort att i min fosterjord väser icke den sädeskärfve som skall gifva mig brödkakan; — och jag skall därför snart begifva mig dit mina öden kalla mig. I främmande länder skall likväl alltid mitt hjerta klappa för mitt fädernesland. Jag skall aldrig upphöra att nedkalla välsignelsen öfver det land der jag föddes; men om eu af lagarna oberoende domsrätt öfver mina medborgare i deras offentliga och enskilda lif skall längre af Hr Grevesmöhlen utövas, samt han alltså verkligen åtkomma ett valde, och jag på mitt afstånd får höra, att han frändeles, vid ombytte tillfälligheter, eller tilläventyrs förändrade conjuncturer, förklarar för böfvar eller skurkar eller åtminstone för ömkeliga stackare samma de personer; hvilka bidragit till hans valde, så skall jag blott säga: det var rätt åt dem.

Till mine Herrar Domare och Jury har jag blott några ord. J ären, som jag, Svenske män. J älsken eder lagbundna frihet, eder personliga säkerhet, eder ära och edert lugn. Gransken då

det försvar för allt detta, som jag af innerligaste välmening uti min skrift framställt — och dömmen mig. Men påminnen eder dervid, att Litteraturens lagar också hafva en rätt att iakttagas; och om J dömmen mig för strängt, så tillåten att jag vädjar från er dom till Allmänhetens, der jag torde vinna mer än jag hos Er förlorar.

Till Hr Grevesmöhlen enskildt har jag ännu något att säga. Jag har talt alfvarsamt emot honom, och då jag nu tager mig friheten att förtroligt tala till honom, lemna jag honom fritt att deri, om han vill, blott se talanglöshetens vanmäktiga försök.

Af hans skrifter vet man, att hufvudstaden vimlar af brännmärkta bofvar, och då man tror härfpå, kan man ju ej tvifla att Hr Grevesmöhlen passerar ibland dem sin hela dag, intill dess han i skyuninges försigtigtvis beger sig hem, för att tröt af dagens mödor, lemna sig åt de högre Stats.omsorgerna, samt kan på aftonen besökas af högst en eller annan bof. Ingen enda man i Sverige, än Hr Öfver Directeuren sjelf, känner hvilka de främmande Nationer äro, hvilkas beröm och tacksamhet Hr Grevesmöhlen, skall erter dess egen försäkran, sig tillvunnit, eller hvarigenom sådant kunnat af honom vinnas, om icke derigenom, att han förskonat dem från all känne dom både om sig och sina skrifter. Men hela Sverige känner, att sedan Hr Öfver Directeuren compilerat, plagierat och copierat en mängd systematiska skrifter i Finance, Statistik, Juridik och Politik, så har Hr Öfver Directeuren slutli-

gen vunnit en verklig beundran för sitt snilles outtömlighet i den genre, deri hans kraftfullhet tillika vittnar om hans hjertas beskaffenhet. Hela Sverige beundrar nemligen hans förmåga att litterairt slå till sin motståndare så att han ligger der; att uppfinna anedoter och rykten, öfverstigande hvarandra, och ägande, om icke sannolikhet, åtminstone en dräpande arghet. Det är väl sant, att det gifves personer, hvilka påstå att Hr Grevesmöhlens konst är både den föraktligaste och lättaste i verlden, emedan ingen är så dum, att han icke kan ljugga ihop skamlösheter, och icke kan låta trycka dem en 20 till 30 gånger efter hvarandra, samt derefter sjelf förklara dem för allmänt kända sanningar; och många påstå jämväl, att om på sådant sätt medborgare kunna befläckas, utan att deras egna handlingar, men endast smädeskrifvarens köpta trycksvärta dertill bidrager, så gifves icke mera någon säkerhet. Men alla dessa gammeldags-tankarne betaga icke Hr Öfver-Directeuren sin ryktbarhet och förmåga att känna alla både möjliga och omöjliga rykten; och det är af sådan anledning jag tar mig friheten anhålla, att Hr Öfver-Directeuren också ville gunstbenäget underrätta Allmänheten; hvilken brännmärkt hof det varit, som utspridt om mig det rykte, att jag rymt härifrån Staden, då jag likväl skriftligen underrättade Domstolarna om min bortresa, samt icke var stämd då jag för enskilda angelägenheter på några veckor for från Staden, och hvilken ärkeskurk det väl varit, som vidare utspridt det rykte om mig, att jag skulle hafva rest utan att betala min hyra. Hr Öfver-Directeuren, som sjelf försäkrat, att han alltid säger

sanningen, och som, efter hvad Allmänheten känner, alltid framställer den på en så älskvärd sida, lärer väl icke heller vägra min begäran, det Hr Öfver-*Directeuren* täcktes underrätta Allmänheten, att nyssnämnda rykten äro, för att tala Hr Öfver-*Directeurens* eget språk, idel lögner. Att i en strid med A inblanda osanningar om B., för att skada denne, har jag alltid ansett för ganska skurkaktigt, men sedan man sett att Hr Öfver-*Directeuren* antagit detta sätt att bevisa, det vill i Hr Öfver-*Directeurens* språk säga: att till höger och venster argt smäda än den ena än den andra; så vågar jag icke mer ge saken sitt rätta namn. Jag dristar då blott försäkra Hr Öfver-*Directeuren*, att om han skulle på flera sidor af min skrift tro sig igenkänna en viss darrande hand, som likväl, i hvad jag af samma hand läst, aldrig varit darrande, så är det misstag så mycket större, som ganska sant är, att icke ett enda ord der finnes skrifvet af annor hand än min. Jag förstår ej hvad Herr Grevesmöhlen menar, då han i en af sina skrifter yttrar om en tredje man, att denne skall låtit mig skrifva. Men det vet jag, att jag aldrig hvarken behöft tillåtelse att skrifva, eller någonsin låtit bruka mig till redskap. Lägge Hr Grevesmöhlen handen på hjertat och fråge sig sjelf, om också han kan säga detsamma. Jag säger detta blott för att gifva sanningen sin rätt; men hoppas att jag icke derigenom försvarar Hr Öfver-*Directeuren* utvägen, att i all hemlighet förklara min försäkran för osanning, och nyttja sina vanliga medel, för att dräpa hvilken tredje person som behagas.

Ytterst är det mig angeläget att få betyga Hr Öfver-Directeuren min längtan att få nedlägga det vapen jag hittills nyttjat emot Hr Öfver-Directeuren. Hr Öfver-Directeuren torde tackas icke derföre tro att jag afbryter någon förbindelse som ännu kan återstå. Jag är en slaf af mina löften, och det skall i sinom tid ligga mig om hjertat att demonstrift få öfvertyga Hr Öfver-Directeuren derom, att jag verkligen vill och skall vara ordhållig.

Stockholm den 2 Nov. 1815.

J. M. Fryxell.
Lieutenant.

Lika lydande med det till Rätten denne dag ingifna Memorial, betygar, Stockholms Norra Förstads Vestra Kämnrätt den 2 Nov. 1815.

På Rättens vägnar
Nath. Staaff.

Herr Öfver-Directeur Grevesmöhlen!

Då jag från trycket utgifver dessa förklaringar, som, redan i Domstolens Protocoller intagne, äga all den publicitet de egentligen behöfva, är det mindre för att förtjena några lumpna Riksdaler, än att sätta hela Allmänheten i tillfälle att kunna dömma öfver Er och edra insinuationer. Mitt försvar är generelt och upp- tager så litet som möjligt edra förtydningar och vrängda framställningar af mina uttryck; men orsaken är, att jag tror mig skulle hafva förolämpat både Jury och Kämnars-Rätt, om jag förlorat ett ord till förklaring af edra falska citationer: sådan är redan *Svenska rättvisan &c. &c.*, då man, för att fatta riktiga meningen, blott behöfver kunna stafva ihop de två bokna *O M*; och så mycket tyckes man kunna pretendera äfven af Er. Då alla edra öfriga citater hafva den olyckan att förhålla sig på samma sätt, finner ni kanske sjelf, att det af mig varit en dårskap, att bevärdiga dem med annat svar, än tystnadens och föraktets.

Det är med anledning häraf, jag kallat dessa slutliga förklaringar: min Yttersta Dom öfver Er och edra skrifter; och då jag tar mig friheten att här införa ett af min förra Vård utgifvet betyg, vågar jag utan förmätenhet tro, att den äfven blir Allmänhetens.

För att ej göra Hr Grahn, som troligen
har viktigare göromål att sköta, onödigt be-
svär med namnsedels uppvisande, undertecknar
jag afven denna lilla tilläggning; på det ni ge-
nast, om Ni så finner Er befogad, må kunna
hålla er till

Författaren

J. M. Fryxell.

Da jag fått höra att illasinnade personer, af min till Kongl. Öfver-Ståthållare-Embete ingifna rapport, tagit sig anledning att utsprida det osanna ryktet, att Hr Lieutenant J. M. Fryxell skulle hafva rymt ur Staden, utan att till mig betala sin hyra, så får jag härmed till hela Allmänhetens underrättelse upplysa: 1) Herr Lieutenant Fryxells med mig ingångna Hyrescontract var endast ställt på vecka, samt utan uppsägning; och ägde han derföre rättighet att när han behagade afflytta; 2) Hr Lieutenant Fryxell liqviderade ständigt i förhand ingående Veckans hyra, och som det blifvit upplyst, att han reste om aftonen sista dagen i veckan (Hyres veckan nämligen), var liqviden redan gjord förut.

Stockholm d. 8 November 1815.

J. G. Chievitz.

Glossarium Grevesmöhlianum.

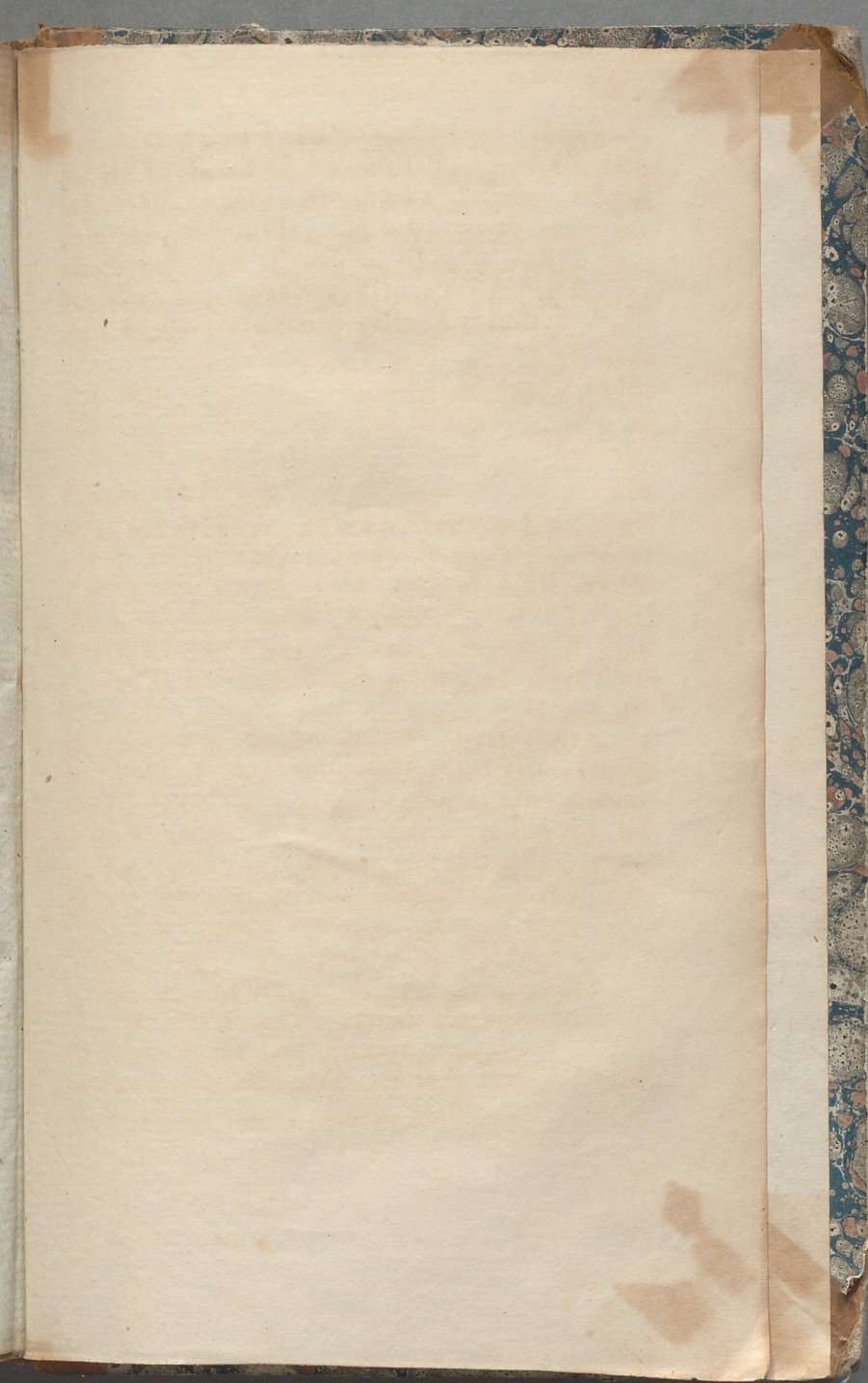
Då Hr Öfver-Directeuren Grevesmöhlens skrifter, enligt dess egen utsago, köpas och läsas så begärligt, torde det vara nödigt att förklara vissa deri förekommande termer, på hvilka den ovane läsaren annars lätt kunde stöta sig.

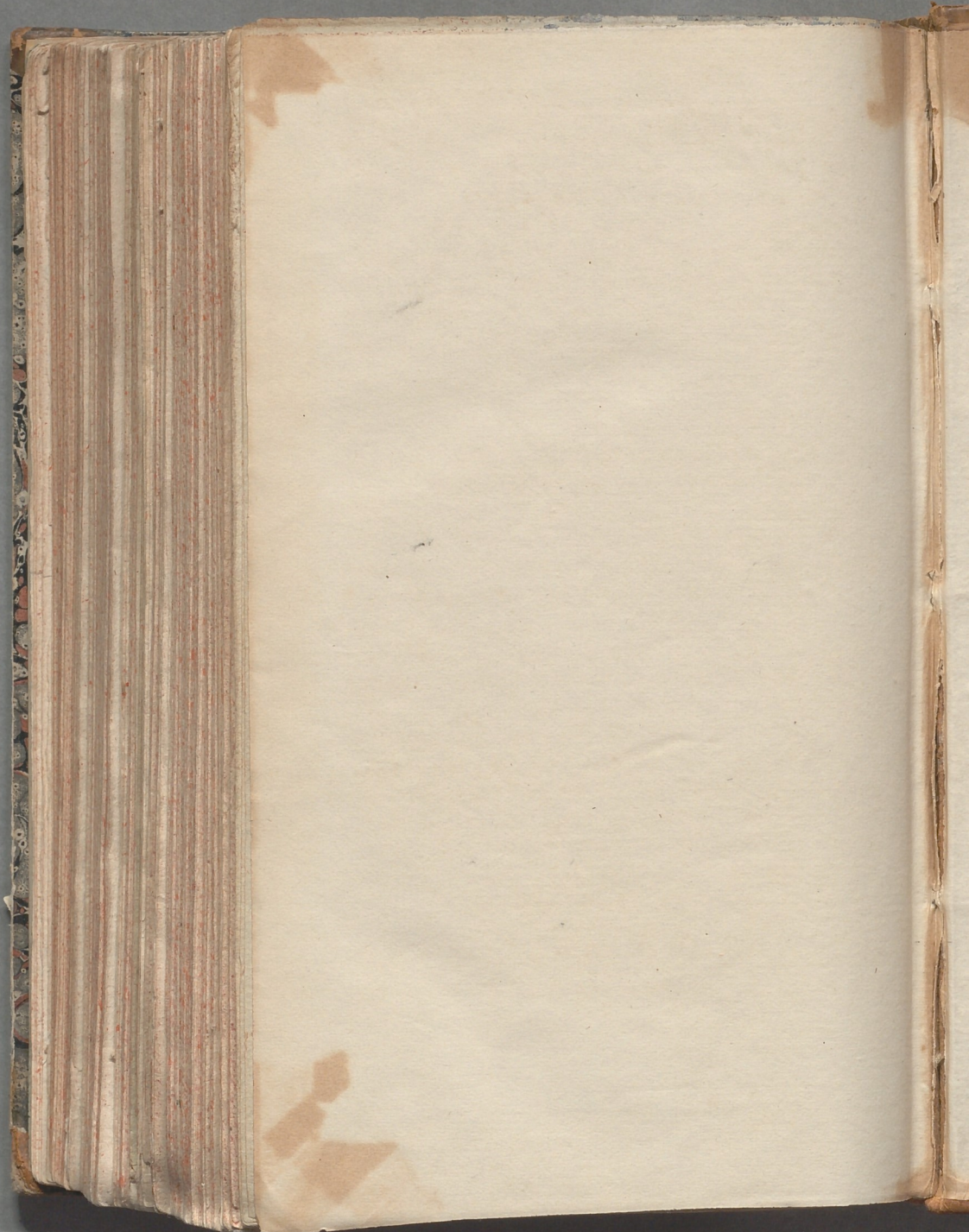
De Sju magra Nöten. Det är svårt att rätt bestämma meningen häraf. Någre tro att Hert Grevesmöhlen, i ett ovanligt ögonblick af sann sjelfkänsla, så benämnt sina sju reflexioner. Andre åter hålla med nästan mera skäl före, att Hr Grevesmöhlen dermed velat utmärka de sju författare han på titelbladet numererat; och att Hr Grevesmöhlen, i jemförelse med sig, kallat dem magra nöt, emedan de tillsammans ej frambringat så mycken gödsel som Hr Grevesmöhlen ensam på en dag producerar *).

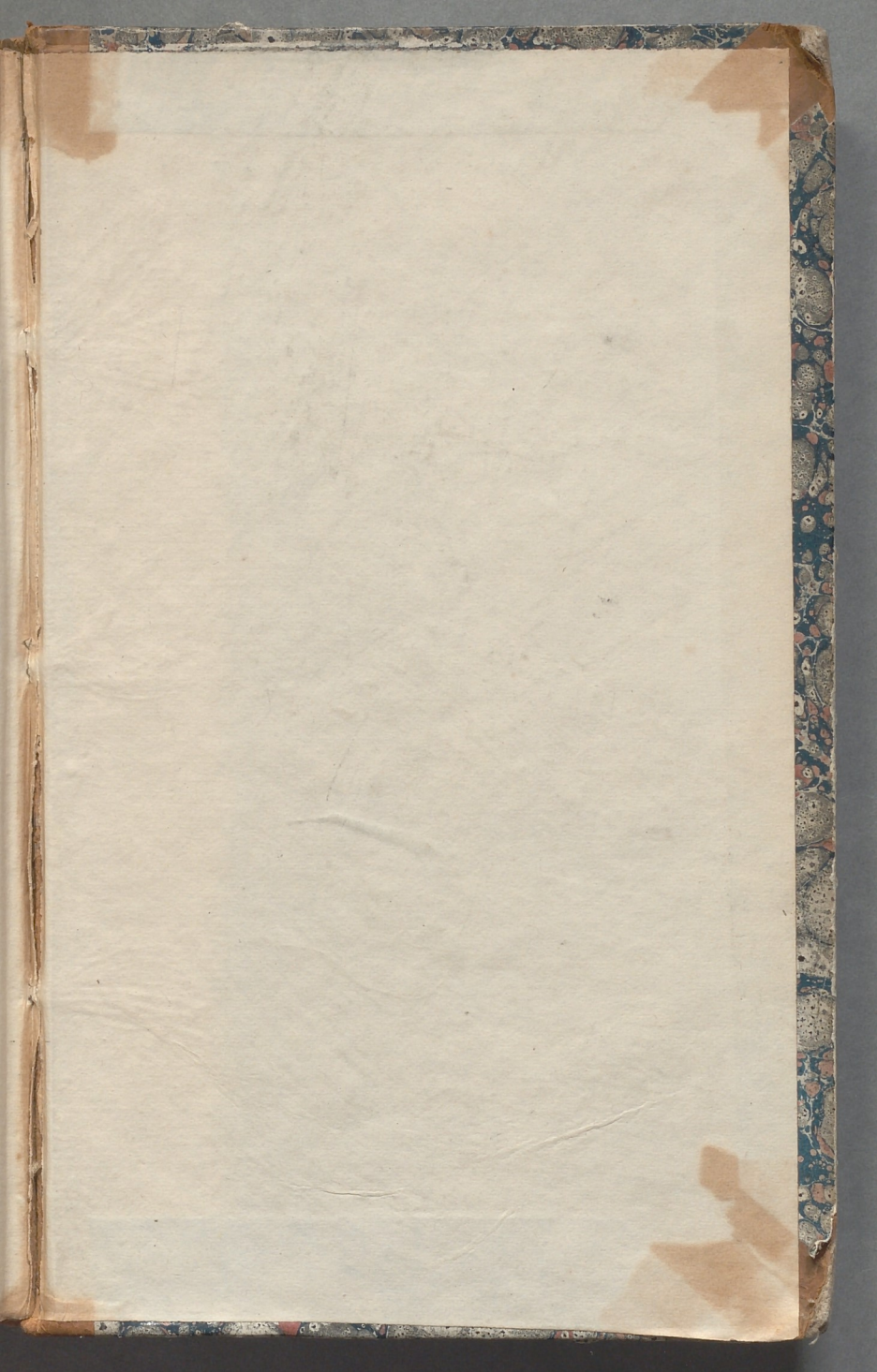
Det föregifna Religionsniter. Härmed bör förstås, som man ser af sjelfva skriften, Hr Grevesmöhlens uppbyggliga andakts-öfningar i Svenska Psalmboken.

F. e. g.

*) Man behagade påminna sig att *Likbegängelsen* &c. sammansekreterades och trycktes på en dag.

www.books2ebooks.eu